

**СУТНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ
ОСВІТИ У СУЧАСНІЙ ПЕДАГОГІЦІ ВИЩОЇ ШКОЛИ**

Комплексний аналіз проблеми професійної виховної діяльності в науковій психолого-педагогічній літературі свідчить про те, що на сучасному етапі виникла необхідність розробки такої теоретико-методологічної концепції, на основі якої по-новому вирішувалися б питання підвищення ефективності виховання у ЗДО. Сьогодні Україні потрібні фахівці дошкільного профілю нової формації з конкурентно придатним європейським чи світовим рівнем кваліфікації для досягнення єдиної мети – формування гармонійно розвиненої особистості.

Сучасні дослідження, що розкривають окремі сторони підготовки фахівців дошкільного профілю, висвітлено в роботах Г. Беленької, А.Харківської (формування фахової компетентності); Н. Лисенко, З. Плохій (підготовка вихователів до організації еколого-дослідницької діяльності дітей у природі) та інших. У дисертаційних дослідженнях (Т. Жаровцева, О. Пехота, Т.Танько, Г. Троцько та ін.) визначено зміст, етапи, компонентний склад професійно-педагогічної підготовки та запропоновано різні моделі її реалізації. Низка публікацій вітчизняних дослідників яскраво ілюструє, що підготовка педагога дошкільного фаху, у першу чергу, повинна відповідати вимогам сучасності, адже це перша освітня ланка, від якої залежить рівень освіченості й вихованості майбутнього покоління. Вона має свою специфіку, ґрунтується на основних дидактичних закономірностях побудови процесу фахової підготовки у закладі вищої освіти.

У термінологічних джерелах поняття «підготовка» розглядається як дія за значенням «підготувати»; запас знань, навиків, досвід, набутий у процесі навчання, практичної діяльності [4, с. 767]; заздалегідь приводити в порядок, у стан готовності все необхідне для проведення, здійснення чого-небудь; давати необхідний запас знань, передавати навички, досвід тощо в процесі навчання, практичної діяльності; навчати, тренувати [4, с. 642]. Наведене тлумачення дає розуміння підготовки як практичного процесу, який орієнтований на досягнення прогнозованого результату і має виявлятися при виконанні діяльності. Отже, як процес навчання, підготовка включає цілі, зміст навчання, дидактичні умови, форми діяльності педагога і тих, хто вчиться, методи діяльності, аналіз і самоаналіз результатів навчання.

За визначенням О. Абдуліної, професійна підготовка майбутнього педагога (вихователя) – це процес формування та збагачення настанов, знань і вмій, що необхідні майбутньому фахівцю для адекватного виконання специфічних завдань навчально-виховного процесу [1, с.40].

Сьогодні підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти розглядається науковцями як багатфакторна структура, головне завдання якої полягає у набутті кожним студентом особистісного смислу діяльності, формуванні фахової майстерності, постійно зростаючому інтересі до роботи з дітьми та їхніми батьками, а також у розвитку успішності в діяльності [2, с.101].

Учені А. Кузьмінський, В. Сластьонін визначають професійну підготовку до педагогічної діяльності як сукупність професійно зумовлених вимог до вчителя і виокремлюють у її структурі психологічну готовність, а також теоретичну і практичну підготовку як основу професіоналізму вчителя [3, с. 33].

Так, підготовку до професійно-педагогічної діяльності вихователя закладу дошкільної освіти дослідники розуміють як цілісне особистісне утворення, що є єдністю особистісного і процесуального аспектів діяльності, в якому в оптимальному співвідношенні поєднуються теоретичний і практичний компоненти.

Якщо йдеться про підготовку до педагогічної діяльності як професійної, доцільним є використання терміна «професійно-педагогічна підготовка». Найчастіше підготовку студентів до педагогічної діяльності дослідники пов'язують з її кінцевим результатом – формуванням готовності до певного виду педагогічної діяльності. Так, Г. Троцько зазначає, що сутністю підготовки студентів до педагогічної діяльності є система змістовно-педагогічних та організаційно-методичних заходів, спрямованих на забезпечення готовності майбутнього педагога до педагогічної діяльності [5, с. 15].

Зазначимо, що фактором успішності професійної діяльності виявляється сформованість, цілісність його особистості. Рівень підготовки майбутнього вихователя до роботи в різновіковій групі визначається сформованістю необхідних знань, умінь і навичок.

Отже, у працях багатьох дослідників показано взаємозв'язок та взаємозалежність двох основних позицій, що визначають сутність професійно-педагогічної підготовки: професійна підготовка – це система змістових і організаційних заходів; професійно-педагогічна підготовка не може бути обмежена лише формуванням знань, умінь, навичок, а й має бути зорієнтована на особистісний розвиток студента; метою і кінцевим результатом професійно-педагогічної підготовки є формування готовності студентів до виконання майбутньої професійної діяльності.

Література

1. Абдуллина О. А. Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования / О. А. Абдуллина. – М. : Просвещение, 1990. – 141 с.
2. Підготовка вихователя до розвитку особистості дитини в дошкільному віці : монографія / Беленька Г. В., Богінч О. Л., Борисова З. Н. та ін. ; за заг. ред. І.І. Загарницької. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – 310 с.
3. Сластенин В. А. Педагогика : учебн. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / В. А. Сластенин, И. Ф. Исаев, Е. Н. Шиянов; под. пед. А. Сластенина. – М. : ИЦ «Академия», 2002. – 576 с.

4. Словник української мови : в 4 т. / [За ред. М. Л. Мандрика]. – К. : Наукова думка, 1973. – 840 с.

5. Троцько Г. В. Теоретичні та методичні основи підготовки студентів до виховної діяльності у вищих педагогічних навчальних закладах : автореф. дис. ... докт. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти»; 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Троцько Ганна Володимирівна ; АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – К., 1997. – 54 с.

УДК 37.01

ПОПОВИЧ А.М., БРИЖАК Н.Ю.,
Мукачівський державний університет

ВИМОГИ ДО ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У ПРАЦЯХ ПЕДАГОГІВ-КЛАСИКІВ

Серед актуальних проблем, що стоять перед сучасною освітою, одна з найголовніших – підготовка вчителя. Суспільство ставить перед вчителем завдання бути не тільки неповторною особистістю, носієм загальнолюдських цінностей, глибоких і різноманітних знань та високої культури, а й прагнути до втілення в собі людського ідеалу.

Простежити погляди видатних представників педагогічної думки в ретроспективі допоможе аналіз окреслених ними класифікацій вимог, що висувалися до особистості вчителя в різні часи, історичні періоди розвитку освіти.

У сучасній педагогічній теорії питаннями підготовки і професійного розвитку майбутніх учителів займалися О.Абдулліна, М.Євтух, І.Зязюн, Л.Петухова, В.Сластьонін, Н.Слюсаренко, Н.Хміль та ін. Різні аспекти роботи учителів початкових класів були відображені в працях Н.Бібік, М.Вашуленка, К.Гуз, В.Ільченко, О.Савченко та ін. Вплив на становлення й розвиток неперервної педагогічної освіти здійснювався завдяки дослідженням вітчизняних науковців історичного аспекту розвитку освіти: О.Сухомлинської, В.Крисюка, А.Кузьмінського, В.Лугового та ін.

На кожному історичному етапі розвитку суспільства прогресивні представники педагогічної думки замислювались над образом «ідеального вчителя», висвітлюючи ці уявлення у своїх працях. Філософи, мислителі, громадські діячі просвітники обґрунтовували підходи, критерії до оцінки результатів учительської діяльності, окреслювали коло необхідних якостей, якими мав би володіти справжній учитель. Більшість педагогів-класиків у всі часи наголошували на виключному значенні власного прикладу вихователя в особистісному становленні вихованця. Інші стверджували, що вчитель обов'язково мав бути взірцем для дитини, прикладом для наслідування за будь-яких обставин, а відтак володіти сукупністю відповідних якостей і властивостей, що характеризували б спрямованість його педагогічної діяльності, професійного та особистісного зростання.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>